

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 34-1873)

Originalt emne

Fattigvæsen

Fattigvæsen/Fattiggaarden

Foreninger

Foreninger/Handelsforeninger

Garnisonen

Garnisonen/Garnisonen i Almindelighed

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 20. februar 1873](#)
- 2) [Byrådsmødet den 27. februar 1873](#)
- 3) [Byrådsmødet den 6. marts 1873](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 20. februar 1873 - side 2

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 34-1873)

Fra Handelsforeningen i Aarhus var modtaget følgende Skrivelse om Byens
Garnisonsforhold:

"Omendskjønt de Rigsdagen forelagte Militærlove ikke give Oplysning om, hvorledes Krigsbestyrelsen i det Enkelte paatænker at ordne Garnisoneringen i Fredstid, saa er det dog klart, at man tilsigter at holde en mindre og mere organisk sammensluttet Militærstyrke i Jylland end hidtil, nemlig en Brigade, og altsaa kun et Rytterregiment. Hvorvel Aarhus ved



saadan Ordning formentlig egner sig til at komme i fortrinlig Betragtning som Hoveddepotplads, navnlig paa Grund af sin fortrinlige Havn som Udskeibningssted, sin Stilling som Centralpunkt i det jyske Jernbanesystem og vistnok ogsaa ved sin Beliggenhed i strategisk Henseende, saa kunde der mulig ogsaa tænkes Ordninger hvorved vor By ganske eller hovedsagelig mistede sin Garnison, og disse sidste Ordninger kunde maaske vinde Overhaand, naar de ikke betids modvirkedes herfra, idet der sikkert fra de nordligere Byers Side (Viborg, Aalborg og Randers) vil blive arbejdet paa at bevare eller endog forøge den hidtilværende Garnison. Under disse Omstændigheder har Handelsforeningen troet at burde rette en Opfordring til det ærede Byraad om at have sin nøjeste Opmærksomhed henvendt paa dette for vor By saa højst vigtige Anliggende og helst strax at indlede de fornødne Skridt for dels at komme til Kundskab om, hvorvidt der truer nogen Fare i den antydede Retning, dels, hvis saa er, af al Kraft at gjøre Modforestillinger mod, at vor By mister Garnison.

Handelsforeningen behøver sikkerlig ikke at udtale sig udførlig om, hvormeget Tab og Forstyrrelse i de bestaaende Forhold, saaledes som disse i Henseende til Næring, Ejendomsværdier osv. have udviklet sig, det vilde medføre, hvis Aarhus mistede sin Garnison; ligesom det utvivlsomt vil være stemmende med et almindeligt Ønske, saaledes tvivler man ikke paa, at det ærede Byraad selv har en levende Erkjendelse af Sagens Rigtighed, og Handelsforeningen hengiver sig derfor med Fortrøstning til det Haab, at Raadet vil tage Sagen i sin Haand og gjøre hvad der er muligt for at opnaa et gunstigt Udfald.

Aarhus, i Handelsforeningens Bestyrelse den 4de Febr. 1873.

Hans Broge. A. Schjødt. J. Jørgensen.

A. Kaas. Otto Langballe."

Byraadet udsatte Sagend yderligere Behandling til et senere Møde. (Se Mødet den 27de Februar.)

Uddrag fra byrådsmødet den 27. februar 1873 - side 6

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 34-1873)

Efter paany at have overvejet den i Mødet den 20de Februar ommeldte Skrivelse fra Handelsforeningen i Aarhus angaaende Byens Garnisonforhold vedtog Byraadet ikke for Tiden at sende nogen Deputation til Krigsministeren om Sagen, men derimod at tilstille ham en Skrivelse i Overensstemmelse med en af Borgmesteren forelagt Koncept. Bemeldte Skrivelse, der afgik under 1ste Marts, er faalydende:

"Under 27de Juni 1867, kort før den nugældende hærlov udkom, tillod kommunalbestyrelsen sig at henvende sig til krigsministeriet med Andragende om at faa tildelt en Garnison af Styrke som den, der nu er tilstede i Byen, hvorhos man, under Forudsætning af, at Garnisonsforholdene vilde blive fastslaaede ved Lov og tilvejebringe andre af Militæretatens Garnisonsfornødenheder.

Paa denne Skrivelse har Byraadet ikke modtaget noget Svar. Men allerede forinden havde man, for at imødekomme de stedlige militære Autoriteters Ønske, begyndt her at etablere midlertidige kaserner for Fodfolkets Rekruter, og man har beklaget, at disse saa længe have henstaaet i deres midlertidige Stiftelse, ligesom man er sig fuldt bevidst, at de kvarterer, der udenfor disse have været præsterede, have, uagtet Betalingen for dem lagt overstiger hvad Indenrigsministeriet har villet approbere som Maximumspris, ladet en Del tilbage at ønske. Vi ere ogsaa vidende om, at Rytteriets Recrutlokale, der er lejet af selve Militæretaten, er mindre godt, at Sygehuset trænger til Ombygning, og at her mangler Excer- og Gymnastikhus for Fodfolket.

Kommunen ønsker meget ret snart at komme ud over denne midlertidige og, som vi vel indse, i Længden uholdbare Tilstand, saa meget mere, da vi ikke have kunnet give de herværende militære Autoriteter Uret i, at Forholdene her maa anses for ufyldestgjørende.

Hærloven er nu under Revision, og vi have erfaret, at det er Ministeriets Hensigt at indskrænke den Tropestyrke, der hidtil har været anvist Kvarter i Jylland. Vi antage vel, at Aarhus By, der er Knudepunkt for Jernbanerne mod Nord, Vest og Syd, og som ved sin ypperlige Havn imod Øst afgiver det bedste Afskibningspunkt i Jylland, ikke derfor vilde blive blottet for Garnison; men vor By er i saa stærkt Opkomst, at vi maa ønske vor Garnison hellere forstørret end formindsket, hvorfor vi gjerne modtage en hel Brigade Fodfolk i Garnison istedetfor som nu en Halv.

Under disse Omstændigheder henvende vi os til Ministeriet med Anmodning om, at Samme saa snart som muligt vil opgive for os, hvor stor den Garnisonsstyrke vil blive, som efter Hærlovens Vedtagelse vil blive henlagt til vor By. Vi love og tilsige da paany, at der for

den saaledes bestemte Styrke strax skal blive taget fat på Bygningen af gode og hensigtsmæssige Kaserne, ligesom at de øvrige Garnisonsforholdene, som Ministeriet maatte ønske her tilvejebragte, i hurtigst mulig Tid skulle blive anskaffede. Vi give et saadant Løfte saa meget roligere, som vi have modtaget Vidnesbyrd om, i hvor høj en Grad det interesserer Byens Befolkning at bevare sin Garnison eller se den forstørret, og som vi antage, at Ministeriet ogsaa saa meget roligere kan indgaa paa Andraget, da Anlægget af et nyt Vandværk upaatvivelig vil udøvelsen god Indflydelse paa Byens sanitære Forhold, hvis Forbedring ogsaa paa andre Maader tilstræbes."

Uddrag fra byrådsmødet den 6. marts 1873 - side 2

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 34-1873)

Efter Forslag af Kaptajn Colding vedtog man at tilstille den Højstkommanderende i Aarhus en Afskrift af Byraadets Indstilling af 1ste Marts til Krigsministeren angaaende Garnisonsforholdene.